

УДК: 636.52/.58.086.3:631.1

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ ПРИ ЗАМІНІ ДЕЯКИХ КОМПОНЕНТІВ РАЦІОНУ ЕКСТРУДОВАНИМИ КОРМОВИМИ БОБАМИ

Л. Я. Слобода

Інститут землеробства і тваринництва західного регіону УААН

Резюме. Введення в комбікорм курчат – бройлерів екструдованих кормових бобів взамін дорогих закупних інгредієнтів дає можливість збалансувати їх раціони за вмістом протеїну високобілковим дешевим кормом власного вирощування і тим самим здешевити комбікорми. Це, в свою чергу, дає можливість підвищити економічну ефективність виробництва м'яса бройлерів.

Ключові слова: курчата-бройлери, екструдовані кормові боби, економічна ефективність.

Summary. The insertion of extruded beans into the broilers' mixed fodder provides an opportunity to balance their diet with high protein local production feed and thereby to reduce the price of this mixed fodder. It provides a possibility to increase the economic efficiency of broilers meat production.

Key words: Chicken-broilers extruded feed beans, economic efficiency.

Вступ. Потреба раціонів курчат-бройлерів в повноцінному білку є досить вагомою. Відомо, що вона коливається залежно від віку птиці і становить близько 19-20%. На даний час повноцінні білкові інгредієнти раціону бройлерів закупаються на сході держави або за кордоном, що, враховуючи сучасну економічну ситуацію в країні, є досить затратним. Тому використання високобілкових кормів власного вирощування, зокрема кормових бобів, спеціально підготовлених до згодовування (екструдованих для руйнування антипоживних речовин), при відгодівлі бройлерів є звичайно актуальним.

Це виводить птахівництво на більш незалежний спосіб отримання білкових складових комбікормів. Адже відомо, що корми у затратах при вирощуванні птиці складають близько 70% від собівартості продукції.

Матеріали і методи. З метою вивчення доцільності використання екструдованих кормових бобів сорту Пікуловецькі в годівлі курчат – бройлерів нами на базі ПП "Крос" (м. Самбір) було проведено дослідження на курчатах-бройлерах кросу Кобб-500. Для цього було сформовано три групи молодняку 21-денного віку по 1000 гол. середньою живою масою 680-870 г. Дослідження тривали 25 днів. В комбікормах для птиці першої і другої дослідних груп частково замінили кукурудзу, соєвий і соняшниковий шрот

екстурованими кормовими бобами сорту Пікуловецькі (відповідно 10 і 15% за масою).

Під час досліджень проводився контроль живої маси птиці, витрат корму, збереженості поголів'я та облік фінансових затрат. Нами було проведено виробничу апробацію одержаних результатів для визначення економічної ефективності використання в годівлі курчат-бройлерів кросу "Кобб-500" екстурованих кормових бобів із оптимальним рівнем в раціоні обмінної енергії, сирого протеїну, лізину, метіоніну та інших показників нормованої годівлі птиці. Після забою птиці проведено аналіз отриманих результатів.

Результати досліджень. Ефективність застосування кормових добавок у годівлі курчат-бройлерів визначається такими показниками, як рівень продуктивності, збереженість птиці, якість м'яса, фінансові затрати, а також прибутком, отриманим від реалізації вирощеної продукції.

Одержані результати узгоджуються із дослідженнями показників обміну речовин, середньодобових та абсолютних приростів та живої маси у курчат-бройлерів другої дослідної групи на кінець періоду вирощування.

Важливими є результати досліджень збереженості поголів'я при згодовуванні курчатам-бройлерам комбікормів з різною кількістю екстурованих кормових бобів.

У нашому досліді збереженість поголів'я птиці виявилась найкращою у другій дослідній групі, де цей показник становив 98,5%. У контрольній групі збереженість поголів'я курчат становила 97,0%, а в першій дослідній групі – 97,9%.

Як свідчать наведені в таблиці 1 дані, прибуток на 1 голову від застосування екстурованих бобів в годівлі курчат-бройлерів був найвищим у другій дослідній групі - 4,81грн., що на 26,2% більше, ніж у контролі. У першій дослідній групі цей показник становив 4,15 грн., або був вищим від контролю на 8,9%. Собівартість 1 кг приросту курчат-бройлерів другої дослідної групи була на 6,4 % нижчою, ніж у контролі і на 2,2 % у порівнянні з аналогічними показниками першої дослідної групи.

Таблиця 1 - Економічна ефективність використання екстурованих кормових бобів в годівлі курчат-бройлерів кросу Кобб-500

Показники	Група		
	Контрольна	I дослідна	II дослідна
Посаджено курчат на вирощування, гол.	1000	1000	1000
Вирощено і здано на забій, гол.	970	979	985
Збереженість поголів'я, %	97,0	97,9	98,5

Закінчення таблиці 1

Одержано валового приросту живої маси, кг	2037	2104	2216,3
Забійний вихід, кг	1513,5	1582,2	1686,6
Витрати корму на 1 кг приросту, кг	1,97	1,95	1,90
Витрати корму за період вирощування, кг	4012	4102	4211
Вартість 1 т комбікорму, грн.	1045	985	980
Загальна вартість кормів, грн.	4192,5	4040,5	4126,7
Загальні витрати на вирощування курчат, грн.	10967,6	10806,4	10452,6
Вартість 1 кг м'яса при реалізації, грн.	9,0	9,0	9,0
Загальна сума виручки від реалізації м'яса, грн.	13621,0	14239,8	15180,3
Собівартість 1 кг приросту, грн.	6,59	6,45	6,17
Прибуток, грн.	3704,4	4064,8	4745,7
Рентабельність, %	124,19	131,7	145,22
Прибуток на 1 голову, грн.	3,81	4,15	4,81

Примітка. * Розрахунки в цінах станом на 01.01.2005 р.

Проведені нами дослідження показали, що використання екструдованих кормових бобів взамін дорогих закупних інгредієнтів у комбікормах для курчат - бройлерів в кількості 10% і 15% від загальної кількості корму позитивно впливає на організм птиці, її продуктивність і збереженість поголів'я.

Отримані нами в ході наших попередніх досліджень результати гематологічних показників, обміну речовин, стану внутрішніх органів, дегустації м'яса птиці, її середньодобових приростів, живої маси курчат-бройлерів, затрат корму на одиницю приросту, збереженості поголів'я та економічної ефективності використання екструдованих бобів при годівлі курчат-бройлерів переконливо свідчать про ефективність даного корму в раціоні бройлерів. Розрахунки показників економічної ефективності використаних комбікормів зроблено за цінами січня 2005 р.

Висновок. Одержані нами результати досліджень дають підставу рекомендувати екструдовані боби, як адекватну заміну дорогих закупних інгредієнтів раціонів, взамін еквівалентного за поживністю зерна кукурудзи, соєвого та соняшникового шротів до стандартного комбікорму в кількості 15% при вирощуванні курчат-бройлерів.

Згодовування курчатам-бройлерам комбікормів із вмістом 15% екструдованих кормових бобів сприяло зростанню збереженості поголів'я на 1,5% та валового виробництва м'яса на 8,8% порівняно із контролем.

За проведеними розрахунками собівартість 1 кг живої маси бройлерів у другій групі була порівняно із показниками першої дослідної та контрольної груп відповідно на 2,2 та 6,4% нижчою.

Згодовування курчатам-бройлерам кросу Кобб-500 екструдованих бобів взамін зерна кукурудзи, соєвого та соняшникового шротів у складі комбікорму в кількості 15% сприяло зростанню показників їх продуктивності, збільшенню рентабельності вирощування м'яса бройлерів на 21% порівняно із контролем.

Використання бобів збільшило прибуток на 1 голову на 1 гривню, що дасть економічний ефект, рівний кількості вирощеного поголів'я птиці, зокрема на 100 тис. курчат-бройлерів - сто тисяч гривень.

Список літератури

1. Егоров И. Новые тенденции в кормлении птицы / И. Егоров, Н. Селина //Комбикорма. – 2004. – № 6. – С. 47.
2. Колесников В. М. Интенсификация бройлерного птицеводства / В. М. Колесников //Достижение науки и техники АПК. – 2002. – № 7. – С. 9-10.
3. Свеженцов А. И. Программы нормированого кормления птицы / Свеженцов А. И. – Днепропетровск: Арт.-Пресс, 1999. – 164 с.
4. Слобода Л. Я. Інтенсивність росту курчат-бройлерів при заміні деяких компонентів раціону екструдованими кормовими бобами / Л. Я. Слобода // Передгірне та гірське землеробство і тваринництво: міжвід. темат. наук. зб. – 2003. – Вип. 45. – С. 151-154.